

1. UVOD

Finansiranje podrazumijeva pribavljanje finansijskih sredstava tako da se uspostavi najbolja kombinacija između sopstvenih i tuđih izvora, pri čemu donošenje odluke koju kombinaciju odabrati svakako ima veliku odgovornost. Donositi odluke u koje poslove ulagati, odnosno koji poslovi obezbjeđuju najveću zaradu i ulagati u njih, svakako nije jednostavno i to ne može svako raditi. Takođe donošenje odluke o tome koji su poslovi najsigurniji, što obezbjeđuje vraćanje uložених sredstava i ostvarivanje profita uz najniži nivo rizika posao je menadžera profesionalaca. Imajući u vidu da su projektovani uslovi ekonomsko-finansijskih analiza investicija, skloni promjenama, te da će u ekonomskom vijeku realizacije doći do odstupanja od predviđenih i ostvarenih rezultata poslovanja a time i do neizvesnosti koja se najčešće javlja u vidu nekog rizika. U tom smislu potrebna je jasna identifikacija i grupisanje rizičnih faktora radi određivanja njihovog uticaja na ostvarljivost formulisanih investicionih ciljeva. Ocjena nivoa rizika ulaganja u investicije zasniva se na informacijama i neophodnim analizama novčanih tokova u ekonomskom vijeku projekta.

1.1. Predmet i problem istraživanja

Investiranje uz minimalan rizik u direktnoj je zavisnosti od projektovanih ekonomsko-finansijskih uslova projekata, koji uslovljavaju ključne parametre investicionog odlučivanja. Otkrivanje, grupisanje i analiza izvora rizika formuliše se na osnovu njihovih prihvatljivih vrijednosti za svaku investiciju koja je predmet realizacije bez obzira na vrstu, veličinu, složenost i tip projekata. Metodološki proces analize rizika treba da vodi računa o broju i značaju rizičnih faktora, odnosno o potrebi selekcije i određivanja onih rizičnih faktora koji najviše ugrožavaju ostvarljivost, kao i njihovo razgraničenje od onih koji se odgovarajućim metodama mogu smanjiti ili izbjeći. Analiza senzibiliteta i analiza vjerovatnoće kao elementi za ocjenu rizika, na jasan način ukazuju na njegov značaj u procesu investiranja i mogu poslužiti kao opšti model primjenljiv u praksi. Jedna od suštinskih karakteristika mogućih promjena u procesu realizacije investicija je neizvjesnost koja se najčešće javlja u vidu nekog rizika, koji se može kvantifikovati i na osnovu toga odrediti njegova veličina. Identifikacijom i grupisanjem rizičnih faktora može se odrediti njihov uticaj na ostvarljivost formulisanih investicionih ciljeva.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je da se pokaže kako blagovremena i adekvatna identifikacija rizika daje uvid u to koji rizici na koje ključne parametre vrše najveći uticaj, što nam u isto vrijeme pruža mogućnost preciznijeg formulisanja ključnih kriterijuma za donošenje finansijskih i investicionih odluka kao što su troškovi, vrijeme, rok vraćanja, sadašnja vrijednost. Kompleksna analiza uticaja i međuzavisnost rizika i kriterijuma finansijskog i investicionog odlučivanja omogućuje i formulisanje adekvatnih metoda upravljanja rizikom, što je takođe nužno odrediti u fazi pripremanja odluke. Na osnovu sistematizacije najznačajnijih faktora rizika i njihovog uticaja na odgovarajuće kriterijume odlučivanja povećava se mogućnost adekvatnog izbora metoda

upravljanja rizikom tokom realizacije konkretnih finansijskih i investicionih projekata, čiji je osnovni cilj smanjenje rizika.

1.3. Osnovna hipoteza

Osnovna hipoteza glasi: Donošenje finansijskih i investicionih odluka u direktnoj je zavisnosti od rizičnih faktora čija što ranija identifikacija i analiza ima neposredan uticaj na uspjehnost i realizaciju tih odluka.

1.4. Naučne metode

Metode koje su korištene u ovom radu su: statistička, induktivna i deduktivna, studija slučaja, analize i sinteze.

1.5. Struktura rada

Rad se sastoji iz šest međusobno povezanih dijelova.

U prvom dijelu, **UVODU**, definisan je problem i predmet istraživanja, cilj i osnovna hipoteza, metode i sadržaj pojedinih dijelova rada.

Drugi dio se odnosi na **FINANSIJSKO ODLUČIVANJE U USLOVIMA RIZIKA**, gdje je definisan pojam i značaj finansijskog upravljanja i odlučivanja, kao i bitnost finansijske analize i finansijskog informisanja na finansijsko odlučivanje.

U trećem dijelu, **UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA**, definisan je pojam rizik, opisan proces nastanka rizičnog događaja, pojašnjena razlika između rizika i neizvjesnosti, kao i opis osnovnih vrsta rizika, te naglašena neophodnost kontrole i upravljanja finansijskim rizicima.

U četvrtom dijelu koji razmatra **LEVERIDŽ - VRSTE I DEJSTVO**, detaljno je opisan pojam leveridža njegove vrste i uticaj na finansijske tokove sa konkretnim primjerima određivanja leveridža.

Peti dio, **INVESTICIONE ODLUKE U USLOVIMA RIZIKA**, odnosi se na definisanje pojma investiranje, opisuje proces donošenja investicionih odluka u uslovima rizika, upravljanje rizikom investiranja, opisuje metode analize i mjerenja rizika, te izbor investicije i vremena investiranja.

Šesti dio, **ZAKLJUČAK**, predstavlja sintezu izlaganja ovog rada, čime je potvrđena postavljena hipoteza.